

החברותא

בס"ד ערש"ק פר' עקב כ"א מעהם אג תשע"ט

החברותא בטאנן פנימי לחברים גליון מס 615

פנינים יקרים

והיה עקב תשמעון וכו' (י, יב) והיה עקב בסוף כשתזכו לעולם הבא תשמעון את המשפטים האלה, שם תשיגו ערך המשפטים האלה, ועתה בעוה"ז ושמרתם ועשיתם אותם מתוך תמימות ואמונה פשוטה. (פלגי מים) והסיר ה' ממך כל חולי וכו' ונתנם בכל שנאיך (י, טו) הלשון שימה והלשון נתינה יבואר על פי אמרת חז"ל במנחת חומא לא ישים עליה שמן אפילו משהו ולא יתן עליה לבונה כשיעור. וזהו שאמר הכתוב וכל מדוי מצרים הרעים לא ישימם עליך אפילו במשהו, ונתנם בכל שונאיך במלוא השיעור. (רבי אברהם יעקב הכהן) והסיר ה' ממך כל חולי וכל מדוי מצרים וכו' (י, טו) הלשון "כל" חולי בא לרבות שיש כמה סוגי חולי כגון מחלות הנובעות מן הגוף עצמו ויש מרעין בישין הבאים מבחוץ כגון קור וחום ומכות הבאים למצרים. (מיכל מים חיים) למען ענותך (ח, ב) הבא לחזק את חבירו ביסוריו ואומר חביבין עליך יסורים? עליו ניתן לומר יהיב ליה ידיה ואוקמי כי מגלה איכפתיות בסבלו של חברו.

למען ענותך לנסותך (ח, ב) אמרו חז"ל בערך האמונה כל מאן דעביד רחמנא לטב עביד ממ"נ אם יודע שגם זו לטובה הרי יודע הוא, ואם לא יודע עליו לידע שהבורא יודע יותר טוב מה טוב לאדם, הראיה שבמשך כל ימי חייו עשה לו הקב"ה הרבה טובות שלא בידיעתו וזה יחזק את האמונה התמימה בהנהגת השי"ת. (רבי חנינא ממוריש)

לנסותך (ח, ב) כל אחד חושב שהוא מרחם על עצמו יותר משהקב"ה מרחם עליו אבל אינו יודע שגם רחמיו על עצמו מרחמי הקב"ה הם, על כן השלך על ה' יהבך...

כי הוא הנותן לך כח לעשות חיל (ח, ט) יש אדם המאמין שהכל מיד ה' הוא, מכל מקום הוא סבור שהוא טרח ויגע שישגי את ברכת ה', לכן אמרה תורה זכור שלא רק החיל נתן לך הקב"ה אלא גם הכח לעשות חיל, וכן אמר דוד המלך כשהתנדב למקדש וכי מי אני ומי עמי כי נעצור כח להתנדב לך כזאת, כי ממך הכל ומידך נתנו לך.

השמר לך פן תשכח את ה' אלקיך (ח, י) כגמרא (סוטה ה) מבואר שבלאו זה נאמר האסור להתגאות. הרמב"ן למד את האיסור להתגאות ממה שכתוב בפרשת המלך (י, ב) לבלתי רום לבבו מאחיו, פסוקים אלו מלמדנו שיש בגאווה שכחת ה' ומרידה בה' וכן כתוב באגרת הרמב"ן ועתה בני דע וראה כי המתגאה בלבו מורד במלכות שמים.

בפרשת עקב נאמר השמר לך פן תשכח את ה' אלקיך וכו' פן תאכל ושבעת וכו' ורם לבבך ושכחת את ה' אלקיך המוציאך מארץ מצרים וכו' (ח, י) בפרשת ואתחנן והיה כי יביאך ה' אלקיך אל הארץ וכו' השמר לך פן תשכח את ה' אשר הוציאך מארץ מצרים וכו' (י, י) כפלות זו למה, מסביר הרמב"ן השכחה שבפרשת ואתחנן בשכחת האמונה באלקים מתוך היסס הדעת כי כשבאו לארץ ישראל ומצאו ערים גדולות אשר לא כנית ובתים מלאים כל טוב שוכחים את האלקים. אבל השכחה שבפרשת עקב באה מתוך כפירה והכחשה כמו שכתוב ואמרת כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה. בכדי לעקור גישה זו יש להתמיד בהתבוננות בהשגחה הפרטית יציאת מצרים והנסים שארעו בו וענין המן וניסי המדבר עד שהכרת ההשגחה הפרטית נעשית חלק בלתי נפרד ממדותיו...

ואכלת ושבעת וברכתך וגו' (ח, י) כשם שעל ידי המן הכירו ישראל בלי ספק שהקב"ה הוא המזין את האדם, כך עליהם להכיר גם כשהמזון נראה כבא בדרך הטבע. שגם הוא ניתן בחן בחסד וברחמים. (רש"י הירש)

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

האשק שיחת הרא"ש ז"ע"א ע"ק פר' שופטים נכתב ע"י א.א.

המיעוט הזה הם מצליחים כל כך. ודווקא לכן אצלינו האחדות קשה פי כמה, הקליפה מפחדת שכאשר נהיה באחדות כל הרשעה כולה כעשן תכלה, ואינה נותנת בשום אופן אצל יהודים להיות באחדות זה קשה כמו, מסרקות של ברזל. כל הגאולה תלויה בתפילה, צריך לצעוק לה' ולבקש "אומר לקל סלעי למה זנחתי, למה קודר אתה הלך בלחץ אויב". וכרבי עקיבא בשעתו להפוך את הלחץ, את המסרקות של ברזל, ליצאה נשמתו באחד, דהיינו שנהיה אחדות עם השכל הנעלם מכל רעיון, שהשיג שהקב"ה אינו מושג, והוא לא יכול להשיג.

ובכדי להשיג את זה צריך האדם להרגיש כל הזמן ולחיות את התהום רבה בו הוא שרוי, ולא להסיח דעת מן הפחד שמא יפול ח"ו בתהום רבה. כמו שאנו רואים אצל דוד המלך ע"ה שאמר "אין מתום בבשרי מפני זעמד, אין שלום בעצמי מפני חטאתי", וכן "וליבי חלל בקרבי". כל עבודתו של דוד המלך ע"ה היתה למצוא את הפגמים שלו שהיו עוד מחטא אדם הראשון, שהרי דוד הוא אדם הראשון, וחטא בת שבע זהו חטא אדה"ר. ואדם הראשון שחי תתק"ל שנים בכאב של חטא עץ הדעת, נתן לעצמו שבעים שנה שנתגלגל בדוד המלך, בכדי לתקן את החטא ולהיות אדם השלם. וזה שאמר "וחטאתי נגדי תמיד", כי מתוך זה רצה להגיע לתכלית ההשגה, להשיג שאינו משיג, שזה בחינת יצאה נשמתו באחד, דהיינו ה' אחד שאי אפשר להשיגו. ודוד המלך השיג השגה זו, וזכה לכח של דעת

והצדיק בזה הוא המקשר את הבריאה אל הקב"ה כי מהיכן אנו יודעים שאי אפשר להשיג את השכל הנעלם מכל רעיון, מן ההשגה הדקה מן הדקה הזו, מן האפס של האין מספר, הצדיק משיג שיש למעלה מזו ואי אפשר להשיגו, וזו היא והשגת הבורא ית'. כי הוא ית' - אין סוף, ואי אפשר להשיגו בשום מציאות בעולם, וההשגה שאנו יכולים להשיגו היא רק כמו שנאמר "תכלית הידיעה שנדע שלא נדע". ואפילו משה רבינו, רבן של נביאים, שהגיע לשלימות אין לו גוף, תכלית השגתו היתה שנסתכל באספקלריא המאירה וידע שלא ראה [כמו שפירש רש"י: כל הנביאים נסתכלו באספקלריא שאינה מאירה וסבורים לראות ולא ראו, ומשה נסתכל באספקלריא המאירה וידע שלא ראהו בפניו]. ומחמת זה כל אפס מהאין מספר שיוצא מן המוח של הצדיק הזה רועד כל היקום, וכל הבריאה חיל ורעדה יאחזון שלא יאבד ח"ו את ההשגה, ולא תעלם כל מציאות הבריאה שכל אחיזתה הרי היא מכח הדביקות של הצדיק יסוד עולם.

וזה העבודה של האדם בעולם הזה, ולכן עדיין לא נגאלנו. אמנם אף פעם לא מאוחר, ובכל נשימה ונשימה אפשר להגאל. ואם נתאחד כולנו יחד נוכל להגאל. אנו רואים את הגויים מסביב מצליחים בכל הענינים, וכל זה בגלל שיש להם אחדות. גם לגויים קשה מאד להיות באחדות, ולמרות שהקליפה מסייעת להם להיות באחדות כדי שיהיה לה קיום, רובם אינם באחדות רק המיעוט, ובגלל

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

המשך מעמ' קודם

ה' אחד ושמו אחד, גם במדור הכי נמוך גם שם ידך תנחני.

ועל זה אמרו חז"ל רשעים נדמה להם היצר הרע כחוט השערה, כי הצדיק אמת אם הוא רוצה יש ביכולתו לעבוד את ה' באמת, רק חוט השערה מעכב, הסיפוק של אותו רגע שרוצה להראות את צדקותו ואעפ"כ מתאפק, הוא בסכנה גדולה של גאווה, שיצר הרע רוצה להכשילו, והצדיק רועד מפחד מן הדבר הזה, כמו שהבעש"ט ביקש בנשימותיו האחרונות "אל תביאני רגל גאווה", ובוזה יצאה נשמתו באחד.

וזהו שאמרו חז"ל אין משיח בא אלא בהיסח הדעת היינו בשעה שבא לאדם חרון אף והוא מתאפק ולא כועס, הוא בסכנה גדולה של גאווה ואם מסיח דעת מזה ועומד בנסיון אז נהיה שלימות משיח. בדורות הקודמים היו צדיקים שיכלו לחיות בצילם, אך כיום אם יש רק ניצוץ של צדיק הקב"ה לוקח אותו מאיתנו, ואנו נשארים בחוסר כל, ואין לנו שום דרך רק לחיות בצילו של הקב"ה השוכן אתם בתוך טומאתם. ויש לזה רק דרך אחת - היסח הדעת, בשעה שבא לאדם סיפוק מעבודתו, או גאווה על זה שלא כעס וכד' זהו נסיון קשה מאד. כל אחד יודע שבסערת הדברים כל אחד רוצה להוכיח שהוא צודק וזה נסיון קשה. ואח"כ כשמתאפק ולא כועס - הוא בסכנה של גאווה, ואם נעמוד בזה מזכה כולנו בביאת משיח, וכולנו נחזור בתשובה ונגיע להסיח הדעת, כמו שאמרו חז"ל "כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא".

עליון, ורצה שיהיה אותו דבר גוף א' השכל הנעלם מכל רעיון. ואם היה יכול היה מתקן את חטא עץ הדעת, ולא היתה יותר גלות, אבל הוא לא יכל בגלל ש'אחד' יש רק אחד, ולכן נכשל בחטא.

ובזכותו של דוד המלך יש לנו ג"כ אחיזה במציאות זו כי יש אנשים שעובדים את ה', ויש להם מציאות, "כוחי ועוצם ידי". ואין זו מציאות ה'. אמנם אנו ירדנו למדרגות הנמוכות האלו, בכדי לחיות במציאות ה', כמו שאמר דוד המלך "ואציעה שאול... גם שם ידך תנחני". ודוד המלך היה ג"כ בבחינה של מדרגות אלו, הוא לא היה "גוטער איד" הוא היה רועה, ולכן יש לנו זכות להאחז בו. הוא הגיע לכזו שלימות שיכול להשיג מציאות ה'. והשיג את השכל הנעלם מכל רעיון, ובתוך מציאות הגוף הגיע לשלימות אלוקות. והוא פרסם שהקב"ה נמצא אתנו במדור התחתון ביותר. כי כמו שהבן נמצא במדור התחתון של האם, כך אנו במדור התחתון של העולם, במדור הכי מלוכלך. שם הוא המדור של ה' בעולם הזה, כי במקום שיש אנשים מכובדים הוא לא יכול להיות, כמו שאמרו חז"ל על המתגאה "אין אני והוא יכולים לדור בעולם אחד". כשאדם עובד את ה' וחושב שנעשה עובד ה' אין עבודתו עבודה, וכאותו מעשה שהבעש"ט נכנס לבית הכנסת ואמר שהאוויר מלא בתורה ותפילה, מפני שהם לא עלו למעלה. אמנם האנשים השפלים היות שיש לנו נגיעה עם הקדושה - אני ה' השוכן אתם בתוך טומאתם. וזהו שנאמר ביום ההוא יהיה

המשך פנינים יקרים

ורם לבבך ושכחת וכו' (ה, יד) ת"ח בעל מעלה ראוי לממון רב, אבל אם הוא יודע שהוא בעל מעלה אינו שוה אנורה שחוקה. (רא"ם)

ושמרת את מצותי וכו' כי ה' אלקיך מביאך אל ארץ טובה (ה, י) כשם שחיי הנדודים והצער היו נסיון לך כך יהיה חיי הרווחה והעושר נסיון עבורך ועליך לשמור המצוה גם כשתבא אל הארץ ויוטב לך. (נפש יהונתן)

אל תאמר בצדקתי הביאני ה' (ט, ד) ואם האדם מתפעל ממצבו החומרי השפיר אין לך חסרון גדול מזה, וזה שנאמר פן תאכל ושבעת ורם לבבך ושכחת. וביותר צריך האדם לזהר שלא להתפעל ממעלותיו הרוחניים כמו שאמר אל תאמר בצדקתי הביאני. (רא"ם)

ממרים הייתם עם ה' (ט, כד) אדם יכול להיות ממרא ר"ל ולעשות רושם להיותו עם ה'. רוממות א-ל בגרונו ח"ו. (מעדני מלך)

ועתה ישראל מה ה' אלקיך שואל ממך (י, יב) בכל הוה "עתה" יש לשאול מה הקב"ה רוצה ממני. (חפץ חיים)

ובו תדבק (י, כ) בהוראה זו מרומזת מצות הבטחון, והוא שימאס בהבלי העוה"ז ויברח במחשבותיו ונפשו אל ה' ובו יתברך תדבק. (משך חכמה)

מה ה' אלקיך שואל ממך וגו' (י, יב) דרשו חז"ל (ברכות לג) אטו יראה מילתא זוטרתא היא? אין לגבי משה מילתא זוטרתא היא. פירושו דלגבי משה - בדורו של משה שראו מופתים כאלו בודאי מילתא זוטרתא היא. (רבי לוי יצחק זיע"א)

ואבדתם מהרה מעל הארץ הטובה אשר ה' נתן לכם (יא, יז) אמרו חז"ל הקב"ה הקדים והגלה את ישראל לבבל שנתיים קודם הזמן שהובטח להם במנין וגו' (תקנב שנה) כדי שלא יתקיים בהם כי אבוד תאבדון. המליצה ואבדתם מהרה מעל הארץ הטובה, כי השי"ת נתן לכם את הארץ ורוצה שתחזור אליה. (אפריון)

למען ירבו ימיכם (יא, כא) שני דברים מביאים לאריכות ימים, התורה שנאמר כי כי ירבו ימך, והאדם כשהוא מעביר על מדותיו (חגיגה ד) ההבדל הוא בזה כדי לזכות באריכות ימים בגלל העברה על מדותיו צריכים להמצא קודם הזמן שהובטח להם ואילו ע"י תורה אפשר להשיגה גם בשלום, הרמז בזה ממה שנאמר במשלי ג' בני תורת אל תשכח כי אורך ימים ושנות חיים ושלוש יוסיפו לך, על ידי תורה תוכל להגיע לאריכות ימים גם על ידי שלום וד"ל. (חכם צבי)

ראה אנכי נתן לפניכם היום (יא, כז) מן השמים נותנים ונותנים לאדם אלא שאין האדם מרגיש בכך לכך נאמר ראה אנכי נתן לפניכם היום. התבונן וראה בנתינה השוטפת והמתמדת... (בעהמ"ם)

לשכנו תדרשו ובאת שמה (יב, ה) פתח בלשון רבים וסיים בלשון יחיד, ללמדנו שאע"פ שבחוק יש פעמים פירוד לבבות, אבל כשבאים לבית המקדש (ובתי מדרשות) צריכים לבוא כאיש אחד בלב אחד ובנפש אחת. (מאורות אש)

בנים אתם לה' אלקיכם לא תתגודדו (יד, א) מכיון שבנים אתם לה' מן הראוי שלא תתגודדו להראות מפולגים ומפורשים שבטבע הבנים אמורים להראות הולכים בדרך אחד. (הנצי"ב)

יו"ל ע"י מערכת החברותא רח' עדני 3 ירושלים 91050

☎ 02 - 5829688 פקס: 02 - 5325477

ניתן לקבל במייל: av5829688@gmail.com ת.ד. 5080 ירושלים

לעילוי נשמת מוה"ר ר' אשר ב"ר אריה מרדכי זצ"ל זי"ע

